

[Hartvig Frisch.]

Medlem sikkert give mig Ret i —, behøver man selvfølgelig at efterligne, og hvad der er af Mangler ved Statsskolelærerne, behøver man selvfølgelig ikke at efterligne. At fremsætte Sætningen paa den Maade, det ærede Medlem gjorde, synes jeg pædagogisk set ikke var særlig klogt. Der har været mange Mangler ved Statsskolelærerne, der har været en Tid, hvor Latinskolen i høj Grad kunde kaldes den sorte Skole, der kan utvivlsomt være Mangler tilbage, der kan være meget at ændre af den Art, men ligefrem at sige en Bemærkning som denne, synes jeg ikke var pædagogisk særlig klogt.

Nu er der efter min Opfattelse en Ting, der var rar at faa slaaet fast, og det er, at en dygtig Lærer kan man indenfor hans Kundskabs Grænser selvfølgelig sætte til at undervise hvor som helst, selve det at være en dygtig Lærer har intet som helst med disse Sondringer mellem Akademiker eller Ikke-Akademiker eller den ene eller den anden Uddannelse at gøre. En anden Sag er selvfølgelig, at man kan ikke sætte en Mand, der ikke har geologiske Kundskaber, til at undervise i Geologi, men selve dette at være en dygtig Lærer er en Egenskab, som intet som helst har med disse andre Sondringer at gøre.

Derfor vil det gøre mig ondt, hvis man indenfor netop Folkeskolelærernes Kreds vilde hænge sig i nogle Forskelle, som syntes at komme frem i den Bemærkning af det ærede Medlem, at Statsskolelærerne behøver man ikke at efterligne. Dertil føjede det ærede Medlem, at Maalene er forskellige, og dér kom det saa tydeligt frem, at Maalet for Folkeskoleundervisningen skulde være dette afgørende: at læse, skrive og regne.

Nu staar vi, det ved alle Medlemmer her, midt i en Tid, der er rig paa Skoledebatter og rig paa Interesse for de pædagogiske Problemer, og da nu ogsaa i denne Debat disse berømte tre Ord: læse, skrive, regne, er blevet fremsat af det ærede Medlem, synes jeg, der er en Smule Grund til at se lidt paa det. Det er nemlig min Opfattelse, at der paa Grundlag af det i og for sig sunde og naturlige og berettigede i at sige, at det er umaadelig vigtigt for Børn og specielt umaadelig vigtigt for Folkeskolens Børn, for Børn af Smaakaarsfolk, kan jeg gaa med til at sige, at faa solide Kundskaber paa disse tre Punkter, eller, rettere sagt, skal vi ikke hellere kalde det Færdighed paa disse tre Punkter, læse, skrive og regne, at der ud fra dette, som jeg siger uhyre forstaaelige, naturlige og sunde, desværre

er ved at liste sig frem en reaktionær Betragtning af Undervisningen og af Pædagogikkens Maal.

Man kommer til et Punkt, som navnlig her i Grundtvigs Fædreland ligefrem er flovt, idet man til sidst kommer til, at man stirrer sig blind paa disse tre Ord og virkelig mener, at man kan, med Udbytte faa pædagogiske Resultater paa Grundlag af dette snævre: læse, skrive og regne.

Men jeg vil gerne dertil føje, at historisk forstaar jeg udmærket godt, hvad dette bunder i, og det vil jeg ogsaa gerne sige til det ærede Medlem. Det er i Virkeligheden en Rest af den gamle Almuebetragtning, det er en Rest af Almuebegrebet, som endnu var Grundlag for vor Skolereform i 1814.

Jeg har i sin Tid set Forhandlingerne efter i den Kommission, som gik forud for Skoleloven af 1814, og har dér fundet særdeles interessante Udtalelser, blandt andet af Hertugen af Augustenborg, som var Leder af denne Kommission. Det er interessant at se, hvor klart det kommer frem i denne pædagogisk meget interesserede Mands Ytringer, at det, det gælder om ved Folkeskolens Maal, er at trække en bestemt Grænse for, hvad Almuen har Brug for, og hvad der navnlig maa kræves af Almuen.

Man kan ikke under saa ændrede Forhold og i en Tid som vor vedblive at stille de Maal, der passede i sin Tid og passede indenfor Sognets snævre Grænser — og jeg vil ogsaa gerne tilføje, at Sognets Grænser eksisterer ikke mere, vi lever i en Tid, hvor man i Radio lytter til alle Udlandets Stemmer, vi staar midt i en Tid, hvor alle Rørelser gennem Presse og Radio kommer til een —, man kan derfor ikke fastholde et saa snævert og gammel-dags Maal som dette: læse, skrive og regne.

Modsætningen hertil er, hvad jeg vil kalde, det humane Ideal, dette, at man forstaar, at det pædagogisk værdifulde ligger i det rent menneskelige, i, at man stiller det menneskelige som det centrale i Undervisningen og forstaar, at det er vigtigt, at Læreren rent menneskeligt ikke er pedantisk, ikke rubriceret, ikke ligesom puttet ind i en bestemt Kasse, og at det, det gælder om, er, at man faar alle de Spirer, som er hos Barnet, til at vokse.

Jeg vil udtrykke det, jeg mener er Værdien i Lovforslaget, paa den Maade, at vor Folkeskole i Virkeligheden staar overfor Overgangen fra Skolastik til Humanisme, og derfor har Sprogene deres store Betydning. I vor Folkeskoles Uddannelse